Akademik Kariyer Yol Haritası | Başlangıç | Herkes

Farabi Değişim Programı Nedir? Şartlar, Güncel Durum ve Öğretim Üyesi Hareketliliği

Farabi, Türkiye'deki üniversiteler arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişimi sağlayan YÖK programıdır. Madde; başvuru şartlarını, seçim yöntemini, öğrenim protokolünü, burs ve katkı payı kurallarını ve programın 2020'den bu yana yürütülmediği yılları anlatır.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 7 dk okuma

Kısaca: Farabi Değişim Programı, Türkiye'deki yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişimini sağlayan YÖK programıdır. Önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri bir ya da iki yarıyıl başka bir üniversitede okuyup derslerini kendi programlarında saydırabilir. Lisansüstü için genel not ortalaması en az 2,50/4 istenir. Program 2020-2021'den 2023-2024'e kadar yürütülmedi; sonraki yıllar için YÖK ve üniversitenizin Farabi koordinatörlüğünün duyurusuna bakın.

Bu madde yurt içindeki değişim programını anlatır. Avrupa'daki bir üniversitede dönem geçirmek, ders vermek ya da eğitim almak istiyorsanız aradığınız program Erasmus+'tır ve Erasmus+ akademik değişim programı maddesinde ele alınır. İki programın mantığı benzer (öğrenim protokolü, ders tanınması, katılım belgesi), ama Farabi'nin kuralları ayrı bir yönetmelikle belirlenir.

Farabi Değişim Programı nedir?

Farabi, adını düşünür Fârâbî'den alan ve Türkiye'deki üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri arasında yürütülen bir hareketlilik programıdır. Amaç, öğrencinin kendi kaydını koruyarak bir ya da iki yarıyıl başka bir kurumda ders alması, başarılı olduğu derslerin de kendi programında tanınmasıdır. Öğretim üyeleri için de başka bir kurumda ders verme imkânı öngörülmüştür.

Programın dayanağı "Yükseköğretim Kurumları Arasında Öğrenci ve Öğretim Üyesi Değişim Programına İlişkin Yönetmelik"tir. Değişim, iki kurum arasında imzalanan bir **Farabi protokolü** ile yürür; yani gitmek istediğiniz üniversiteyle kendi bölümünüz arasında protokol yoksa o kuruma Farabi ile gidemezsiniz.

Farabi programı şu anda açık mı? Güncel durum

Bu soru, programla ilgili en önemli sorudur. Üniversitelerin Farabi koordinatörlüklerinin yayımladığı YÖK bildirimlerine göre programın son yıllardaki seyri şöyledir:

Eğitim-öğretim yılı	Durum
2020-2021	Başvurular alındıktan sonra Covid-19 nedeniyle hareketlilik durduruldu.
2021-2022	Covid-19 tedbirleri nedeniyle hareketlilik ikinci bir duyuruya kadar durduruldu.
2022-2023	YÖK Yürütme Kurulunun 08.12.2021 tarihli kararıyla program yapılmadı.
2023-2024	YÖK Yürütme Kurulunun 02.11.2022 tarihli kararıyla program yapılmadı.

Eğitim-öğretim yılı	Durum
2024-2025 ve sonrası	Bu maddenin hazırlandığı sırada incelenen üniversite sayfalarında yeni bir başvuru ilanı ya da karar duyurusu görülmedi.

Bir üniversitenin web sayfasında eski yıllara ait burs tutarı, takvim ya da "her yıl Mart'ta başvuru" gibi bilgiler durabilir. Bunlar programın o yıl açık olduğunu göstermez. Başvuru planı yapmadan önce YÖK'ün Farabi duyurusunu ve kendi üniversitenizin Farabi Kurum Koordinatörlüğünün güncel ilanını kontrol edin.

Aşağıdaki kurallar yönetmelikte yazılı olan işleyiştir. Program yeniden açıldığında YÖK, yürütme kurulu kararıyla takvimde ya da burs koşullarında değişiklik yapabilir; bu yüzden kuralları ilanla birlikte okuyun.

Farabi'ye kimler başvurabilir? Şartlar

Yönetmeliğe göre örgün öğretimde kayıtlı önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri başvurabilir. Not ortalaması şartı kademeye göre değişir:

Kademe	Genel not ortalaması	Başvuramayanlar
Önlisans, lisans	En az 2,00/4	Hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri
Yüksek lisans, doktora	En az 2,50/4	Hazırlık, bilimsel hazırlık ve esas eğitimin ilk yarıyılındaki öğrenciler

100'lük sistemdeki notların 4'lük karşılığı için YÖK kararları esas alınır. Lisansüstü öğrenciler açısından ilk yarıyıl kısıtı önemlidir: kayıt olduğunuz dönem başvuramazsınız, çünkü not ortalamanızın oluşmuş olması gerekir.

Kaç kez katılabilirsiniz?

Her öğrenim kademesinde (örneğin lisansta bir, yüksek lisansta bir) Farabi'ye bir kez katılabilirsiniz. Burslu katılım ise bütün öğrenim hayatı boyunca yalnız bir kez mümkündür. Lisansta burslu Farabi öğrencisi olduysanız, doktorada ancak burssuz katılabilirsiniz.

Farabi öğrenci seçimi nasıl yapılır?

Seçim, gidilecek kurumun eğitim diline göre iki farklı yöntemle yapılır:

- **Türkçe eğitim veren kuruma gidiyorsanız:** Adaylar program bazında genel not ortalamasına göre sıralanır.
- **Kısmen ya da tamamen yabancı dilde eğitim veren kuruma gidiyorsanız:** Ağırlıklı puan kullanılır; puanın %50'si not ortalamasından, %50'si yabancı dil puanından gelir.

Dil puanı için ÖSYM'nin merkezî yabancı dil sınavı ya da protokolde belirlenen sınav istenir; eşdeğerlikte YÖK kararları esas alınır. Elinizdeki belgenin karşılığını görmek için YDS eşdeğerlik aracını kullanabilirsiniz. Kontenjanlar protokole göre asıl ve yedek olarak ayrı belirlenir ve sonuç listesi internette ilan edilir.

Adım adım Farabi süreci

Yönetmeliğe göre her yarıyıl için ayrı ilan yapılır: birinci ilan 15 Mart'tan, ikinci ilan 15 Ekim'den

önce. Kurumlar bir sonraki yılın taleplerini YÖK'e 1–15 Mayıs arasında iletir. Program açık olduğu bir yılda süreç şu sırayla ilerler:

1. **Protokolleri inceleyin.** Bölümünüzün hangi üniversitelerle Farabi protokolü olduğunu Farabi koordinatörlüğünden öğrenin.
2. **Danışmanınızla görüşün.** Lisansüstündeyseniz alacağınız derslerin programınıza uyup uymadığını ve tez takviminizi önceden konuşun.
3. **İlan döneminde başvurun.** Başvuru belgesi, not çizelgesi ve gerekiyorsa dil belgesi istenir.
4. **Sonucu ve kabul belgesini bekleyin.** Asıl listedeyseniz gidilecek kurum kabul belgesi düzenler.
5. **Öğrenim protokolünü imzalayın.** Gideceğiniz kurumda alacağınız derslerin, kredilerin ve kendi programınızdaki karşılıklarının yazıldığı bu belge değişimden önce imzalanır; denklikleri akademik biriminizin yönetim kurulu onaylar.
6. **Yükümlülük sözleşmesini imzalayın.** Burs tutarı ve ödeme koşulları bu sözleşmede yer alır.
7. **Dönemi tamamlayın ve belgeleri teslim edin.** Dönüşte not çizelgesi, katılım belgesi ve nihai rapor en geç 15 gün içinde teslim edilir (en çok 15 gün ek süre verilebilir).

Dönüş belgelerini süresinde teslim etmezseniz değişimle ilgili işlemler geçersiz sayılır ve yapılan ödemeler geri istenir. Kabul belgesi aldıktan sonra mazeretsiz olarak değişime başlamayan öğrencinin bursu kesilir ve bu öğrenci bir daha Farabi öğrencisi olamaz.

Dersler nasıl saydırılır? Öğrenim protokolü

Yönetmelik, gidilen kurumda geçirilen sürenin tam olarak tanınmasını öngörür. Bunun aracı öğrenim protokolüdür: hangi dersi alacağınız ve kendi programınızda hangi dersin yerine sayılacağı baştan yazılı hâle gelir. Kredilerde AKTS kullanılır; AKTS'nin mantığı için Bologna süreci ve AKTS maddesine bakabilirsiniz.

- Protokolde değişiklik gerekiyorsa akademik dönem başladıktan sonra en geç 30 gün içinde yapılır ve bu süre sınav tarihlerinden sonraya kalamaz.
- Başarılı olduğunuz dersler diploma ekinizde gösterilir.
- Başarısız olduğunuz bir dersi gidilen kurumda tekrar edemezsiniz; tekrar kendi üniversitenizde yapılır.
- Değişim süresince disiplin soruşturmasını gidilen kurum yürütür.

Lisansüstünde Farabi, en çok ders aşamasında işe yarar: kendi bölümünüzde açılmayan bir yöntem ya da alan dersini başka bir üniversitede almak gibi. Tez aşamasındaysanız ve başka bir kurumdaki bir hocayla çalışmak istiyorsanız, ikinci danışman atanması gibi seçenekleri enstitünüzle konuşun; danışman süreçleri için tez danışmanı değiştirme maddesi de fikir verir.

Farabi bursu, harç ve öteki burslar

Yönetmeliğe göre Farabi bütçesi YÖK tarafından değerlendirilir ve yürütme kurulu kararıyla kurumların hesabına aktarılır. Burs miktarı ve ödeme koşulları yükümlülük sözleşmesinde belirtilir; bursun hesabında katılım belgesindeki tarihler esas alınır. Üniversitelerin yayımladığı bilgilere göre uygulamada bursun büyük kısmı (%70) aylık olarak, kalanı ise dönem sonunda katılım ve başarı durumuna göre ödenmiştir. Tutarı YÖK belirlediği için, eski yıllara ait rakamlara bakarak plan yapmayın.

Konu	Yönetmelikteki kural
Katkı payı / öğrenim ücreti	Kendi kurumunuza kaydınızı yaptırıp ödemeye devam edersiniz; gidilen kuruma ayrıca ödenmez.
Kayıt dondurma	Değişim süresince kayıt dondurulamaz.
Aldığınız diğer burs ve krediler	Devam eder.
Aynı ildeki kurumlar arası değişim	Aynı memuriyet mahallindeki kurumlar arasında Farabi bursu verilmez.
Ödenek yetersizse	Burssuz ya da özel burslu değişim yapılabilir.

YÖK 100/2000 bursiyeriyseniz değişim döneminin bursunuza ve azami sürenize etkisini YÖK 100/2000 doktora bursu maddesinde ve kendi burs sözleşmenizde kontrol edin.

Öğretim üyeleri Farabi'den nasıl yararlanır?

Yönetmelik, kurumdaki bütün öğretim üyelerinin programa katılabileceğini söyler. Öğretim üyesi hareketliliği bir eğitim-öğretim yılı içinde en az bir, en çok iki yarıyıl sürebilir ve yaz okulunu da kapsar. Kurum en az 15 gün süreyle ilan yapar; başvuran öğretim üyesinin hareketlilik programı, uygulamadan en az 15 gün önce teslim edilir ve iki kurumun yönetim kurulunca onaylanır. Seçimde protokol sayısı, yabancı dil düzeyi ve daha önce katılmamış olmak öncelik sebebidir. Dönüşte katılım belgesi ve nihai rapor 15 gün içinde teslim edilir.

Ancak bu bölüm uygulamada uzun süre işletilmemiştir: bir üniversitenin Farabi öz değerlendirme raporunda öğretim üyesi hareketliliğinin uzun süredir kapalı olduğu ve yeniden başlatılmasının önerildiği yazılıdır. Kısa süreli araştırma ya da ders verme için başka bir üniversiteye gitmek isteyen akademisyenler genellikle kurumlar arası görevlendirme yollarını kullanır; yurt dışı seçenekleri için akademisyen yurt dışı görevlendirme hakları ve visiting scholar olmak maddelerine bakabilirsiniz.

Farabi ile Erasmus+ arasındaki farklar

Özellik	Farabi	Erasmus+
Kapsam	Türkiye'deki yükseköğretim kurumları arası	Avrupa'daki ve programa dâhil öteki ülkelerdeki kurumlar
Dayanak	YÖK yönetmeliği ve kurumlar arası Farabi protokolü	AB programı ve kurumlar arası ikili anlaşma
Öğrenci süresi	Bir ya da iki yarıyıl	Erasmus+ program kurallarına göre
Dil şartı	Yalnız yabancı dilde eğitim veren kuruma gidişte	Kurumlar arası anlaşmaya ve üniversitenin ilanına göre
Ders tanınması	Öğrenim protokolü	Öğrenim anlaşması (learning agreement)

Sık yapılan hatalar

- **Eski ilana göre plan yapmak:** Programın o yıl açık olup olmadığını kontrol etmeden dönem planı kurmak.
- **Protokolsüz kuruma başvurmak:** Gitmek istediğiniz bölümle protokol yoksa başvurunuz değerlendirilmez.
- **Öğrenim protokolünü sonraya bırakmak:** Ders eşleştirmesi yapılmadan gidilirse dersleriniz sayılmayabilir.
- **Dönüş belgelerini geciktirmek:** 15 günlük süre kaçarsa işlemler geçersiz sayılabilir.
- **Lisansüstü süreyi hesaba katmamak:** Değişim süresince kaydınız dondurulamadığı için bu dönem öğrenim sürenizin içindedir; tez takviminizi danışmanınızla birlikte planlayın.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- Yükseköğretim Kurulu: https://www.yok.gov.tr
- YÖK Farabi Değişim Programı sayfası (güncel duyurular): https://farabi.yok.gov.tr
- Yönetmeliğin bir üniversitedeki kopyası (Sakarya Üniversitesi Farabi Koordinatörlüğü): https://farabi.sakarya.edu.tr/sites/farabi.sakarya.edu.tr/file/farabi_yonetmeligi.pdf
- Hacettepe Üniversitesi Farabi duyuruları (YÖK bildirimleri): https://farabi.hacettepe.edu.tr/duyurular.shtml
- Resmî Gazete: https://www.resmigazete.gov.tr

Etiketler: #Başvuru #Burs #Doktora #Yüksek Lisans

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza